

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D19 20 มี.ค. 68		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น BIMSTEC	การเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศไทยจากกรอบ BIMSTEC	
ประเด็นสำคัญ	- ไทยจะเป็นเจ้าภาพการประชุม BIMSTEC 2 - 4 เม.ย 68 - BIMSTEC คืออะไร - บทบาทของ BIMSTEC ในการส่งเสริมความมั่นคงในภูมิภาค - วิเคราะห์โอกาสและความท้าทายในการเสริมสร้างความมั่นคงของไทย และภูมิภาคจากกรอบ BIMSTEC	

ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำ BIMSTEC ครั้งที่ 6 และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 2 - 4 เมษายน 2568 ตามที่ไทยได้รับตำแหน่งประธาน BIMSTEC ในช่วงปี 2022-2025 ต่อจากประเทศ ศรีลังกา โดยไทยได้นำเสนอวิสัยทัศน์ Pro BIMSTEC “มั่งคั่ง ยั่งยืน พื้นดิน” และเปิดกว้างสู่โอกาสหรือ "Prosperous, Resilient and Open BIMSTEC" เพื่อใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนความร่วมมือในช่วงที่ไทยเป็นประธาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจหลังการระบาดของโควิด-19 และการรับมือความท้าทายต่าง ๆ ผ่านการขับเคลื่อนทุกมิติ ครอบคลุมทุกสาขาความร่วมมือ

BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ

BIMSTEC เป็นกรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศในอ่าวเบงกอล ประกอบด้วย บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และ ไทย BIMSTEC เกิดขึ้นจากการริเริ่มของประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2540 ภายใต้ชื่อ BIST-EC (Bangladesh-India-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation) ต่อมา เปลี่ยนชื่อเป็น BIMSTEC เป็นการเชื่อมสานนโยบาย Look East ของกลุ่มประเทศเอเชียใต้ และนโยบาย Look West ของไทย

BIMSTEC เป็นกรอบเดียวที่เชื่อมเอเชียใต้เข้ากับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และโดยที่ไทย และ เมียนมาเป็นประเทศอาเซียน 2 ประเทศที่เป็นสมาชิก BIMSTEC ทำให้ไทยอยู่ในสถานะเป็นสะพานเชื่อมโยงอนุภูมิภาคทั้งสองและเป็นกลไกหนึ่งที่ไทยสามารถขยายความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเดีย โดย

เอเชียใต้เป็นตลาดขนาดใหญ่ มีแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรที่สำคัญต่าง ๆ อยู่มาก อาทิ ก๊าซธรรมชาติ และศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ และอินเดียจะเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศหนึ่งในอนาคต BIMSTEC มีสาขาความร่วมมือ 14 สาขา ประกอบด้วย 1. การค้าและการลงทุน 2. เทคโนโลยี 3. คมนาคม 4. พลังงาน 5. ท่องเที่ยว 6. ประมง 7. เกษตร 8. สาธารณสุข 9. การจัดการสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติ 10. การต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ 11. การลดความยากจน 12. วัฒนธรรม 13. ปฏิสัมพันธ์ในระดับประชาชน 14. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

บทบาทของ BIMSTEC ในการส่งเสริมความมั่นคง ในภูมิภาคอินเดีย-มหาสมุทรเบงกอล และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ในด้านความมั่นคงทางการทหารและการรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย, การค้ามนุษย์, และการปราบปรามยาเสพติด มีความสำคัญมาก เนื่องจากความมั่นคงในภูมิภาคนี้ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก BIMSTEC ทำหน้าที่ให้บริการประสานงานและการร่วมมือในหลากหลายด้าน โดยเฉพาะในเรื่องดังนี้ 1. **การต่อสู้กับการก่อการร้าย** การประสานความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเสริมสร้างการทำงานร่วมกันในการต่อต้านการก่อการร้าย โดยเฉพาะการใช้มาตรการทางการทูตและกฎหมาย ตัวอย่างเช่น การพัฒนา ข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อยับยั้งการขยายอิทธิพลของกลุ่มก่อการร้ายในพื้นที่ เช่น การข้ามพรมแดน การฝึกอบรมและการจัดการสถานการณ์วิกฤติร่วมกัน 2. **การค้ามนุษย์** BIMSTEC มีบทบาทในการประสานงานการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยการร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น Interpol หรือ UNODC (สำนักงานสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกจะช่วยให้การจับกุมผู้กระทำผิดและป้องกันไม่ให้เกิดการค้ามนุษย์ในพื้นที่ 3. **การปราบปรามยาเสพติด** การมีความร่วมมือในด้านการ

แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการค้ายาเสพติด และการร่วมมือทางทหารในการสกัดกั้นการขนส่งยาเสพติด เป็นสิ่งจำเป็น ในการแก้ไขปัญหานี้ ประเทศสมาชิกสามารถร่วมมือกันในระดับการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การจับกุม ขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนร่วมกัน รวมถึงการใช้มาตรการเชิงป้องกัน เช่น การป้องกันการเสพยาในกลุ่มประชากรที่เสี่ยง

โอกาสและความท้าทายของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ในด้าน ความมั่นคง

ประเทศไทย ในฐานะหนึ่งในสมาชิกหลักของ BIMSTEC มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประเทศสมาชิกในด้าน ความมั่นคงทางการทหาร และ การต่อสู้กับภัยคุกคามต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยมีโอกาสอันดีในการเสริมสร้างความมั่นคงทั้ง ภายในประเทศ และ ภูมิภาค ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหลายมิติได้ดังนี้ 1. **ความร่วมมือด้านการฝึกอบรมและการแบ่งปันข้อมูล** ประเทศไทยร่วมมือกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ในการจัดการฝึกอบรมให้กับหน่วยงานต่างๆ เช่น การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจัดการกับการค้ามนุษย์ หรือการให้ข้อมูลในการติดตามขบวนการค้ายาเสพติด

ติด การร่วมมือกันในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารและการประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศ เช่น Interpol หรือ AseanAPOL (เครือข่ายตำรวจอาเซียน) จะช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการกับภัยคุกคาม

2. การสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน ประเทศไทยมีความร่วมมือกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ในการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ชายแดน เช่น การสกัดกั้นการข้ามพรมแดนที่ผิดกฎหมายทั้งในกรณีของการค้ามนุษย์ และการขนยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดตามและตรวจสอบการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อการร้ายหรือขบวนการผิดกฎหมายที่อาจข้ามพรมแดน **3. ความร่วมมือในการต่อต้านภัยพิบัติและความมั่นคงทางธรรมชาติ** ภูมิภาค BIMSTEC ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้ง เช่น การเกิดน้ำท่วม หรือแผ่นดินไหว การร่วมมือในการจัดการ

ภัยพิบัติและการช่วยเหลือระหว่างประเทศสมาชิกจะช่วยสร้างความมั่นคงในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ ประเทศไทยได้มีบทบาทในการช่วยเหลือและแบ่งปันประสบการณ์ในการรับมือกับภัยพิบัติในกรอบความร่วมมือของ BIMSTEC

ด้านความท้าทาย ที่อาจจะเกิดขึ้น มีดังต่อไปนี้ **1. ความท้าทาย**

ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ประเทศไทยมีความร่วมมือกับประเทศสมาชิก BIMSTEC ในหลาย ๆ ด้าน เช่น การฝึกอบรม การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร หรือการต่อต้านภัยคุกคามที่ข้ามพรมแดน อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญคือการสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและการประสานงานที่ราบรื่นระหว่างประเทศที่มีวัฒนธรรมและระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาของการเมืองภายในประเทศสมาชิกบางประเทศ

ที่อาจมีผลกระทบต่อความร่วมมือในบางประเด็น **2. การรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน** ความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน เช่น การสกัดกั้นการค้ามนุษย์และยาเสพติด การตรวจสอบการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อการร้าย เป็นอีกหนึ่งความท้าทายที่ประเทศไทยต้องเผชิญ เนื่องจากภูมิภาคนี้มีพรมแดนที่ยาวและซับซ้อน รวมถึงมีปัญหาจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติ นอกจากนี้ยังมีความท้าทายในการปฏิบัติการร่วมกันกับประเทศสมาชิกที่อาจมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรและการประสานงาน **3. การจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ** ประเทศสมาชิก BIMSTEC ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ แม้ว่าประเทศไทยจะมีประสบการณ์ในการรับมือกับภัยพิบัติ แต่การตอบสนองต่อเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อนบ้านอาจเป็นความท้าทายที่สำคัญ เพราะต้องการความร่วมมือที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพจากทุกประเทศในภูมิภาค รวมถึงการจัดการทรัพยากรและงบประมาณในการช่วยเหลือซึ่งอาจมีจำกัด **4. การรักษาความสมดุลระหว่างความมั่นคงและสิทธิมนุษยชน** ความร่วมมือในการจัดการภัยคุกคามต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการค้ามนุษย์และการต่อสู้กับยาเสพติดอาจมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ ความท้าทายคือการหาจุดสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกรอบความร่วมมือ BIMSTEC **5. การรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม** การเกิดภัยพิบัติและความเสี่ยงจากภัยคุกคามอื่น ๆ เช่น การค้ามนุษย์หรือการขนส่งยาเสพติดอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ดังนั้น การสร้างความมั่นคงที่สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกมิติจะเป็นความท้าทายที่สำคัญ

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกหลักของ BIMSTEC มีทั้งโอกาสในการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ และภูมิภาค แต่ ยังต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน ทั้งในเรื่องของการประสานงานระหว่างประเทศ การรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน การจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระหว่าง การตอบสนองต่อภัยคุกคามต่าง ๆ ความท้าทายเหล่านี้ต้องการการประสานงานที่มีประสิทธิภาพและการใช้ทรัพยากร อย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงภายในประเทศ และ ภูมิภาคได้อย่างยั่งยืน ภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMSTEC ที่มีอยู่

พ.อ. หญิง มณฑิรา ยิ้มสมบูรณ์
อจ.ทก.วทบ.

อ้างอิง

1. <https://thailand.prd.go.th/en/content/category/detail/id/2078/iid/371129> BIMSTEC Thailand logo 2022-2025, Thailand to host 6th BIMSTEC Summit & related meeting on 2-4 April 2025 in Bangkok
2. <https://www.bimstecthailand.com/>
3. <https://thainews.prd.go.th/thainews/news/view/895491/?bid=1>
4. <https://tna.mcot.net/politics-1485749>
5. <https://business.mfa.go.th/th/content/42516>